

Hallituksen esitys eduskunnalle ydinenergialain, turvallisuusselvityslain 21 §:n ja kaivoslain muuttamisesta

Perustuslakivaliokunta 11.3.2020

Erityisasiantuntija Outi Slant
Työ- ja elinkeinoministeriö, energiaosasto

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Tausta, tavoitteet ja valmistelu

- Muutosten valmisteluun on ryhdytty uusien ydinenergian käyttöön kohdistuvien turvallisuusuhkien ja sääntelyssä havaittujen puutteellisuuden vuoksi.
- Puutteita on havaittu myös perustuslain näkökulmasta.
- Muutosten taustalla on osin myös muuttunut yleislainsäädäntö julkisesta kuuluttamisesta ja muutoksenhausta hallintoasioissa.
- **Esityksen tavoitteena on:**
 - Turvallisuuden parantaminen
 - Perusoikeuksien parempi turvaaminen
 - Sääntelyn oikea taso
 - Yhdenmukaisuus yleislainsäädännön kanssa
- **Esitys on valmisteltu yhteistyössä Säteilyturvakeskuksen kanssa. Valmistelun aikana on kuultu useita valmistelun kannalta keskeisiä tahoja.**

Esityksen pääasiallinen sisältö

- Ehdotetaan muutettavaksi ydinenergian käytön turvajärjestelyjä koskevia säännöksiä.
- Uusina säännöksinä:
 - Miehittämättömien ilma-alusten kulkuun puuttuminen
 - Lääkärin tai terveydenhuollon ammattihenkilön ilmoitusoikeus
 - Koiran käyttäminen vartiointiin ja voimankäyttöön
 - Velvollisuus henkilöturvallisuusselvityksen tekemiseen tietyillä edellytyksillä
 - Suppean henkilöturvallisuusselvityksen tekeminen mahdolliseksi, vaikka henkilö ei fyysisesti vieraile laitosalueella, mutta osallistuu esim. suunnitteluun.
- Turvahenkilöitä koskevan sääntelyn saattaminen perustuslain edellyttämälle tasolle:
 - Toimivaltuudet, koulutusvaatimukset, oikeus voimankäyttöön, voimankäyttövälineet, asu
 - Yksittäisiä täsmennyksiä toimivaltuuksiin esim. kuljetusten ja turvallisuustarkastusten osalta
- Ehdotetaan säädettäväksi yksityiskohtaisemmin turvaohjesäännön sisällöstä
- Kuuluttamista ja muutoksenhakua koskevat säännökset yhdenmukaistettaisiin yleislakien kanssa

Keskeiset kysymykset perustuslain kannalta

- **Yleisesti ottaen ehdotettu sääntely saattaisi lainsäädäntöä vastaamaan paremmin perustuslain asettamia vaatimuksia erityisesti turvahenkilöitä koskevien säännösten osalta.**
 - Toimivaltuudet, koulutusvaatimukset, voimankäytön edellytykset, voimankäyttövälineet
 - Kyseisten ehdotusten on katsottu olevan linjassa PeV:n tulkintakäytännön kanssa.
- **Ehdotus sisältää toimivaltuuksia, joita on tähän mennessä säädetty ainoastaan viranomaiselle. Tällaisia ovat:**
 1. Miehittämättömän ilma-aluksen kulkuun puuttuminen laitosten turvahenkilöiden toimesta
 2. Lääkärin tai terveydenhuollon ammattihenkilön ilmoitusoikeus viranomaisen lisäksi luvanhaltijan vastuulliselle johtajalle ja turvajärjestelyistä vastaavalle henkilölle.
 - Perusteena ehdotuksille on, että tilanteissa, joissa toimivaltuuksia tarvitaan, on mahdollisesti luvanhaltija ainoa taho, joka voi riittävällä nopeudella reagoida tilanteeseen, sillä laitokset sijaitsevat etäällä, tilanteet voivat edetä nopeastikin ja poliisin vasteaika ei välttämättä ole tällöin riittävä.
 - Vastuu toiminnasta siirtyy poliisille uhkatilanteissa heidän saavuttuaan paikalle.
 - Luvanhaltijalla on ydinenergialain ja kv-velvoitteiden mukaan jakamaton vastuu toiminnan turvallisuudesta.

Kiitos!